

ΣΖΕΛΛΗ ΙΝΦΟΡΜΑΤΙΟΝ

KWARTALNIK SEKCJI BIBLIOGRAFICZNEJ KOLA BIBLIOTECZNAWÓW PRZY IBLN US

nr 9/2009

STOPKA REDAKCYJNA

REDAKTORZY NACZELNI

Dominika Paleczna

Artur Wójcik

OPIEKA MERYTORYCZNA

dr Agnieszka Bajor

OKŁADKA

Anna Szczęśniak

GRAFIKA

dr Agnieszka Bajor

mgr Honorata Kostrzewa

Dominika Paleczna

Anna Szczęśniak

ADRES REDAKCJI

infoszum@gmail.com

SZUM INFORMACYJNY

Nr 9 / 2009

Spis treści

Od redakcji Artur Wójcik	3
-----------------------------	---

Ach, ta Francja!

Egzystencjalizm Alberta Camusa jako sposób na życie Dominika Paleczna	4
--	---

Człowiek Orkiestra Artur Wójcik	6
------------------------------------	---

Największe muzeum sztuki na świecie, czyli o Luwrze słów kilka... Anna Szczęśniak	9
--	---

Z życia uczelni

Sprawozdanie z II Konferencji Naukowej „Zarządzanie informacją w nauce”, Katowice 19-20 listopada 2008 r. tekst: Małgorzata Caban, Martyna Darowska, zdjęcia: mgr Honorata Kostrzewa	11
---	----

Sprawozdanie z konferencji „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury”, Katowice 15 stycznia 2009 r. Sylwia Bem, Alina Gbyl	15
---	----

Jakość usług bibliotecznych w społeczeństwie informacyjnym pod lupą. Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Dominika Paleczna (przy współpracy Małgorzaty Caban, Anny Drygas, Michała Kamińskiego)	17
---	----

Pocztówka z Biblioteki

Nowoczesny uniwersytet – nowoczesna biblioteka. Biblioteka Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie zdjęcia: dr Agnieszka Bajor, tekst: Dominika Paleczna	23
--	----

Od redakcji

Szanowni Czytelnicy!

Oddajemy w Wasze ręce kolejny numer *Szumu Informacyjnego*, pisma Sekcji Bibliograficznej Koła Naukowego Bibliotekoznawców działającego przy IBiIN UŚ. Tym razem postanowiliśmy przybliżyć Państwu Francję: kraj, wydawałoby się, mało egzotyczny, ale zaskakujący na każdym kroku.

Dominika Paleczna zabierze Państwa w świat egzystencjalizmu, przybliżając jednocześnie sylwetkę Alberta Camus, wybitnego literata i zarazem filozofa, zaś Anna Szczeniak zaprosi na wirtualną wycieczkę po paryskim Luwrze, jednym z najstarszych i największych muzeów świata. Zapraszam również do przeczytania tekstu mojego autorstwa, poświęconego najśmieszniejszemu komikowi poprzedniego stulecia, Louisowi de Funès.

Oczywiście w niniejszym *Szumie* nie zabraknie tematów okołobibliotecznych. Każdy pasjonat informacji naukowej i bibliotekoznawstwa powinien zapoznać się z publikowanymi przez nas sprawozdaniami z trzech ważnych konferencji naukowych, które odbyły się niedawno w Katowicach. Ostatnim punktem kolejnego *Szumu* jest smakowity deser, czyli *pocztówka z biblioteki* Uniwersytetu Viadrina (Frankfurt), którą wysyła do nas dr Agnieszka Bajor.

Zapraszam do lektury prosząc Drogich Czytelników o wyrozumiałość, gdyż obecny numer jest pierwszym wydaniem przygotowywanym przez nową redakcję, Artura Wójcika i Dominikę Paleczną. Zaznaczam jednak, że ukazał się nie bez pomocy dawnych Naczelnych, Ani Ryś i Asi Raj, które w każdej chwili służyły nam drogocenną pomocą.

Artur Wójcik

Egzystencjalizm Alberta Camusa jako sposób na życie

Jak często czytając dzieła filozofów, czy też prace naukowe na temat teorii filozoficznych przychodziło Wam do głowy, że tezy wielkich myślicieli są oderwane od rzeczywistości? Że pozostają na poziomie teorii i są abstrakcyjne z punktu widzenia egzystencji zwykłego śmiertelnika? Do mnie ta myśl powraca bardzo często podczas spotkań z nauką będącą *umiłowaniem mądrości*. Istnieją jednak wyjątki.

Jednym z nich jest Albert Camus, który nie uważał się za filozofa. Może właśnie dlatego jego teoria pozostaje tak blisko ludzkiego życia. Nie wskazuje nam oczywiście „wydeptanej ścieżki”, którą powinniśmy podążać za większością ludzi. Jest to jednak filozofia, która bardzo skutecznie nakłania do refleksji nad sensem życia, naszym nastawieniem do niego i przyjmowanym przez nas postawom.

Co sprawia, że spojrzenie na ludzką egzystencję Alberta Camusa zbiega się z moim? Pierwszym z podstawowych elementów jest ŚWIADOMOŚĆ. Dużą wagę do tego elementu przykładali też inni przedstawiciele egzystencjalizmu, jak Jean Paul Sartre (określający byt świadomy bytem *dla siebie*¹, czy przedstawiciel chrześcijańskiego nurtu filozofii egzystencjalnej – Karl Jaspers. Właśnie życie świadome jest określane w nomenklaturze tego nurtu filozoficznego mianem *egzystencji*. Świadomość własnego losu obrazowo przedstawił Camus w eseju *Mit Syzyfa*².

Za drugie słowo-klucz filozofii francuskiego

pisarza można uznać ABSURD, który jest efektem założenia, że świat i nasze życie nie mają sensu. Jak to określa Władysław Tatarkiewicz w rozdziale swojej *Historii filozofii* na temat egzystencjalizmu, *istnienie człowieka nie ma a priori wyznaczonego sensu: będzie mieć dopiero ten sens, który on sam mu nada. I jeśli są wartości na świecie, to tylko te, które człowiek sam stworzy*³. Poczucie absurdu jest konsekwencją świadomości braku celowości ludzkiego życia.

Życie w świadomości absurdu jest jedną z trzech dróg, które może wybrać człowiek. Alternatywą dla niej jest reifikacja, czyli życie ograniczające się do zaspokajania potrzeb oraz samobójstwo, które jest równoznaczne z poddaniem się absurdowi, kapitulacją. Osoba, która pogodziła się z absurdem jest jedynie potencją, gdyż jej życia nie można nazwać egzystencją. W świadomości absurdu przejawia się godność człowieka. Jak jednak żyć, wyznając tak pesymistyczną wizję świata? Odpowiedzią na to pytanie jest przedstawienie trzeciego ważnego elementu egzystencjalizmu Camusa – BUNTU.

Bunt przeciwko absurdowi jest niezbędny, aby nie pozostać tylko potencją. Przejawia się on w walce z wszelkimi niesprawiedliwościami, czego najlepszym

1 W. Tatarkiewicz: *Historia filozofii*. T. 3. Warszawa 2003, s. 349.

2 A. Camus: *Mit Syzyfa*. [online] Dostęp: 28.02.2009. Dostępny w World Wide Web: http://www.staropolska.pl/tradycja/starozytnosc/Albert_Camus.html.

3 W. Tatarkiewicz, op. cit., s. 352.

obrazem jest powieść Alberta Camusa, którą odnajdziemy w kanonie lektur szkolnych. Chodzi oczywiście o *Dżumę*⁴. Tak jak doktor Rieux buntował się walcząc z dżumą, tak my powinniśmy sprzeciwiać się wszelkim niesprawiedliwościom.

Tego typu sformułowania oraz okres, w którym żył pisarz mogą sugerować, że zaleca on bunt przeciw społeczeństwu kastowemu w imię komunizmu. Nic bardziej mylnego. Camus (odwrotnie niż Sartre, który był myślicielem lewicującym) w komunizmie dostrzegał zagrożenie porównywalne do tego, z którym wiąże się faszyzm oraz burżuazyjna demokracja. Pisarz zdawał sobie jednak sprawę, że rebelia, rewolucja przeciwko niewolnictwu może być prostą drogą do kolejnej niewoli. Co proponuje nam Camus? Nadzieję na przyszłość widzi w społeczeństwie otwartym, w którym potrzeba buntu pozostaje w ciągłym napięciu.

Egzystencjalizm często dzielony jest na nurt chrześcijański i ateistyczny. Obydwie koncepcje łączy pesymizm oraz przekonanie o znikomości istnienia. Ale wedle chrześcijańskiej wersji, istnienie jest momentem wieczności, a według ateistycznej – w nicości⁵. Albert Camus był przedstawicielem odłamu ateistycznego. W przeciwieństwie do J. P. Sartre'a, nie wiązało się to jednak z lewicowymi poglądami. Nie oznaczało też antychrześcijańskiej postawy.

Pisarz, wierząc w skończoność świata, uznaje moralność za ważny element życia człowieka. Jak zauważa Jolanta Rypień *Moralność staje się odtąd moralnością ludzką, pozwala żyć życiem godnym, życiem w perspektywie skończoności z jasnością widzenia*⁶.

Człowiek w wizji Alberta Camusa wydaje się

być postacią tragiczną. Jednak w *Dżumie* znajdziemy następujące stwierdzenie: *nie wiedzą w mniejszym lub większym stopniu; jeśli zaś mowa o tym, co nazywa się cnotą lub występkiem, najbardziej rozpaczliwym występkiem jest niewiedza, która mniema, że wie wszystko, i czuje się wówczas upoważniona do zabijania. Dusza mordercy jest ślepa i nie ma prawdziwej dobroci ani miłości bez największej jasności widzenia*⁷. Czytając takie stwierdzenie na temat ludzkiej świadomości nie potrafię uniknąć skojarzenia z tezą Sokratesa głoszącą, że człowiek jest z natury dobry, a wszelkie zło wynika jedynie z nieświadomości. A czy ktoś odważy się posądzić Sokratesa, naczelnego etyka historii, o tragiczną koncepcję człowieka? Nie sądzę.

Albert Camus nie wierząc w Boga, wierzy w człowieka. Bo jak można zaprzeczyć temu stwierdzeniu czytając, że *ludzie są raczej dobrzy niż źli*⁸, czy też – w *ludziach więcej rzeczy zasługuje na podziw niż na pogardę*⁹?

4 A. Camus: *Dżuma*. Warszawa 1976.

5 W. Tatarkiewicz, op. cit., s. 352.

6 J. Rypień: *Żyć bez wieczności. Filozofia egzystencji Alberta Camusa*. [online] Dostęp: 28.02.2009. Dostępny w World Wide Web: <http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5027>.

7 A. Camus: *Dżuma...*, s. 88.

8 Tamże.

9 Tamże, s.199.

Człowiek Orkiestra

Postać Louisa de Funès ciągle budzi kontrowersje, nawet 26 lat po jego śmierci. Jedni zarzucają mu brak talentu, inni, zupełnie na przekór, nazywają go najwybitniejszym Francuzem XX w. Jedno jest pewne: Louis de Funès jest ikoną francuskiego kina.

Żandarm z Saint-Tropez¹

Młody paryski pisarz i scenarzysta, Richard Balducci, przechadzał się uliczkami Saint-Tropez. Robiło się już późno, słońce w postaci czerwonej tarczy powoli znikało pod powierzchnią morza. Uliczki miasteczka wydawały się jeszcze bardziej pomarańczowe niż zwykle, zaś sam wieczór pachniał winem i świeżością.

Był rok 1963. Balducci rozanielony pięknem Saint-Tropez rozmyślał nad światem. Usiadł na ławce kładąc obok siebie nowiutki aparat fotograficzny. Zrobił nim dopiero kilka zdjęć i nie wiedział, że nie wykona już następnych – chwilę później młody złodziejasek podbiegł do nieuważnego pisarza, porwał aparat i zniknął w jednej z małych uliczek. Pisarz nie gonił złodzieja. Miejscowego rabusia trudno schwytać w jego własnym mieście, tacy zawsze znają wszystkie ścieżki i dziury w płocie. Lepszym pomysłem wydawało się pójście na najbliższy komisariat żandarmerii. Miejscowi żandarmi byli nieco znużeni opowieścią Balducciego. Pomimo niemrawych obietnic nie złapali złodzieja. Właściwie wydawali się w ogóle nie znać procedur postępowania w takich okolicznościach. Po kilku dniach, nic nie robiwszy, umorzyli „poszukiwania” aparatu, życząc pisarzowi miłych wakacji.

Balducci postanowił spisać całą historię. Zachowanie nieudolnych żandarmów wydało mu się na

tyle absurdalne, że kilka dni później, w Paryżu, stworzył wczesny prototyp scenariusza do filmu *Żandarm z Saint-Tropez* (*Le Gendarme de St. Tropez*). Pomysł spodobał się Jeanowi Giraultowi, który postanowił wyreżyserować film o niesfornych stróżach prawa. Do roli tytułowego żandarma, sierżanta Ludovica Cruchota, zaangażowano wschodzącą gwiazdę francuskiej komedii, Louisa de Funès.

Panowie, dbajcie o żony

Wschodzącą, lecz wcale niemłodą. Gdy w 1964 r. do kin weszły dwa filmy z de Funèsem w roli głównej, czyli wspomniany już *Żandarm...* i *Fantomas*, aktor miał 50 lat. Jednak wcześniejsze filmy nie przyniosły mu sławy, a jego kariera aktorska składała się głównie z niezauważalnych ról drugo- i trzecioplanowych. Winę za ten stan rzeczy ponosił głównie sam de Funès, który powołanie aktorskie odkrył w sobie dopiero w wieku 23 lat. Niestety trwała wtedy II wojna światowa i zapisanie się na poważne studia aktorskie było prawie niemożliwe.

Dopiero pięć lat później, w 1947 r., rozpoczął naukę pod okiem Rene Simona. Wtedy też, po raz pierwszy w życiu, poczuł się spełniony. Wcześniejsze dorywcze profesje nie dawały mu ani pieniędzy, ani szczęścia.

Louis de Funès (właśc. Louis Germain David de Funès de Galarza), urodził się w 1914 r. w Courbevoie jako syn hiszpańskich emigrantów. Jego rodzice, ubodzy arystokraci, przeprowadzili się do

¹ Tytuł i podtytuły tekstu są nazwami najsłynniejszych filmów, w których grał Louis de Funès.

Francji z nadzieją na szybką poprawę warunków bytowych. Ojciec Louisa, Carlos de Funès, rozpoczął pracę jako adwokat. Nie odnosił sukcesów, postanowił więc zostać sprzedawcą diamentów. I ta decyzja nie była trafiona, przez co rodzina wpadła w trudne do spłacenia długi. Mimo to zarówno Louis, jak i jego starsze rodzeństwo, otrzymało solidne wykształcenie, kończąc znane paryskie licea.

De Funès zadebiutował na deskach teatru w wieku 12 lat w przedstawieniu *Le Royal Dindon*. Na tym jednak zawiesił karierę aktora. Chciał być ogrodnikiem, księdzem i muzykiem jednocześnie. W efekcie wybrał to ostatnie i chociaż przez całe życie nie nauczył się nut, doskonale sprawdzał się jako fortepianowy grajek w tanich restauracjach i spelunach. Zarabiał niewiele. Sam żywił się resztkami jedzenia, które specjalnie dla niego zostawiali szefowie restauracji. Pensję przeznaczał na zachcianki swojej pierwszej żony, Germanie Elodie Carroyer, i syna Daniela.

Ach, ten łobuz

Miał duszę artysty. Ciągłe pogrążony we własnych myślach, nieśmiały, wycofany i melancholijny zrażał do siebie pracodawców. W końcu zraził również żonę. Po pięciu latach małżeństwo się rozpadło, co pchnęło de Funès'a do aktorstwa. Choć profesjonalne studia artystyczne rozpoczął dopiero po wojnie, już 1942 r. zapisał się na jeden z kursów. Tam poznał Jeannne Augustine Berthelemy de Maupassant, z którą rok później wziął ślub. Druga żona nauczyła go bycia pewnym siebie i otwartym, z dnia na dzień nabierał więcej śmiałości. Niestety coraz bardziej upodabniał się do swojej matki, Leonor Soto Reguera, która cierpiała na nerwicę, być może nawet schizofrenię.

Louis stawał się porywczy, głośny i coraz

bardziej groteskowy. Na szczęście dzięki kochającej partnerce i dwóm kolejnym synom nie przekraczał granic zdrowego rozsądku... przynajmniej w życiu rodzinnym.

Inaczej było na planie filmowym i deskach teatru. Gdy był statystą, wyróżniał się szalonym wzrokiem i nerwicznym chodem. Gdy wcielał się w nieco większe role, zachwycał dramatycznym i komediowym talentem, stając się nierzadko najjaśniejszą stroną średniego filmu. Irytował, denerwował, bawił i rozśmieszał do tego stopnia, że propozycja roli pierwszoplanowej stała się jedynie kwestią czasu. W końcu, w wieku 43 lat, zyskał sławę za sprawą roli w filmie *Jak włos w zupie* (*Comme un cheveu sur la soupe*).

Mania wielkości

Sława przyszła niespodziewanie. Na początku lat 60. stał się częścią popkultury. Kojarzył go nie tylko każdy Francuz, ale i Anglik, Amerykanin, a nawet Polak. Był jednocześnie Fantomasem i żandarmem. Człowiekiem nietuzinkowym, którego trochę należało się obawiać, ale również takim, który do łez rozśmieszał tłumy.

Jak przyznał w jednym z wywiadów: - *W swojej grze aktorskiej wzoruję się na Kaczorze Donaldzie*.² W 1966 zagrał w najdroższej komedii francuskiej w historii, *Wielkiej włóczędze* (*Grande vadrouille*), nominowanej do Oscara. Dzięki takim hitom, jak *Zawieszeni na drzewie* (*Sur un arbre perché*), *Przygody Rabina Jakuba* (*Les Aventures de Rabbi Jacob*), *Skrzydółko czy nóżka* (*L' Aile ou la cuisse*) i kolejnych częściach *Żandarma z Saint-Tropez* dorobił się sporej fortuny i... problemów zdrowotnych.

W 1975 r. przeszedł pierwszy zawał serca, co na jakiś czas uniemożliwiło mu grę w filmach. Od tego

² Louis de Funès. W: Filmweb. [online] Dostęp: 20.04.2009.

Dostępny w World Wide Web: <http://louis.defunes.filmweb.pl/>

momentu rzucił palenie, rozpoczął zdrowe odżywianie i skończył z intensywnym trybem życia. Pod okiem rodziny doszedł do siebie i wrócił na scenę. W 1980 r. zadebiutował jako reżyser własnej interpretacji dzieła Moliera, *Skąpiec (L' Avare)*. Film okazał się wielkim sukcesem, lecz miesiące ciężkiej pracy doprowadziły go do kolejnego zawału. Od tej pory stał się lekko wycofany, a jego, do tej pory ogromne, poczucie humoru, zmalało. Ponownie rodzina okazała się wielkim wsparciem. W 1982 r. zagrał w ostatnim swoim filmie *Żandarm i policjantki (Le Gendarme et les gendarmettes)*. Tym razem sierżant Cruchot był bardziej stonowany, oddalony od rzeczywistości i po prostu... smutny.

27 stycznia 1983 r. Louis de Funès zmarł w wyniku trzeciego zawału serca w szpitalu Nantes. Miał 69 lat. Zdecydowanie za mało na śmierć.

Żandarm na emeryturze

29 stycznia 1983 r. Francja pogrzebała się w żałobie. Księża, rodzina, przyjaciele i fani szli w milczeniu za trumną de Funèsa. Pochowano go na małym cmentarzu parafialnym, w niepozornym grobie, pod równie niewielkim marmurowym krzyżem. Gdy grabarze opuszczali trumnę, wszyscy mieli nadzieję, że pogrzeb jest tylko kolejnym żartem największego komika XX w., a on sam właśnie umiera, ale ze

śmiechu.

Czy były to tylko marzenia? Aktor odszedł w chwale, lecz, owszem, nie umarł. Telewizje zaczęły wkoło pokazywać filmy z jego udziałem i de Funès stał się mistrzem każdego miłośnika komedii. Louis żyje ciągle w sercach fanów, czego najlepszym przykładem jest pamiętająca o nim popkultura.

W 2007 Brad Bird i Jan Pinkava stworzyli filmową historię o szczurach żyjących pod Paryżem. Animowany film wytwórni Walt Disney Pictures i Pixar o wdzięcznej kulinarnej nazwie *Ratatuj (Ratatouille)* przedstawił bardzo francuską przypowieść o szczurze Remy, którego pasją jest gotowanie. Niestety praca w restauracji bywa ciężka. Życie kucharzy bez przerwy uprzykrza znany w całym Paryżu szef kuchni o imieniu Szponder.

Postać Szpondera, stworzona za pomocą najnowszych technik animacji komputerowej, wiernie odtwarza gesty i miny Louisa de Funès. Szponder tak samo się wścieka, tak samo krzyczy i tak samo wpada w furję. Twórcy filmu stworzyli tę postać w hołdzie dla wielkiego komika, zaś komputerowy Paryż niezmiennie przypomina francuskie miasta lat 60. i 70.

Jeżeli dwóch Amerykanów tworzy film o Francji od razu przypominając sobie de Funèsa, wniosek nasuwa się sam: Francja to Louis de Funès, a Louis de Funès to Francja.

Literatura:

Bonnotte S.: *Louis de Funès*. Kraków 2004.

Funès de P., Funès de O.: *Louis de Funès. Nie mówcie o mnie za dużo*. Warszawa 2007.

Louis de Funès. W: *Wikipedia*. [online] Dostęp: 24.03.2009. Dostępny w World Wide Web: http://pl.wikipedia.org/wiki/Louis_De_Funes.

Louis Germain David de Funes de Galarza (1914-1983). [online] Dostęp 24.03.2009 r. Dostępny w World Wide Web: http://funes.ovh.org/viewpage.php?page_id=1

Największe muzeum sztuki na świecie, czyli o Luwrze słów kilka...

Luwr (franc. Musée du Louvre), którego zawiła historia sięga epoki średniowiecza, pełni obecnie rolę jednego z najważniejszych, a zarazem największego muzeum sztuki na świecie. Położony na prawym brzegu Sekwany, tworzący okazały zespół budowli od lat niezmiennie fascynuje i przyciąga turystów.

Najnowszym i jednym z najbardziej charakterystycznych elementów Luwru jest wejście w formie szklanej piramidy, umieszczonej na głównym dziedzińcu. W 1988 r. prezydent François Mitterand dokonał jego uroczystego otwarcia. Piramida umożliwia dostęp do wszystkich galerii przez podziemie. Jej projekt jest dziełem chińsko-amerykańskiego architekta Pei Ieoh Ming'a. Ciekawostką jest fakt, że piramida ma proporcje identyczne jak Wielka Piramida w Gizie.

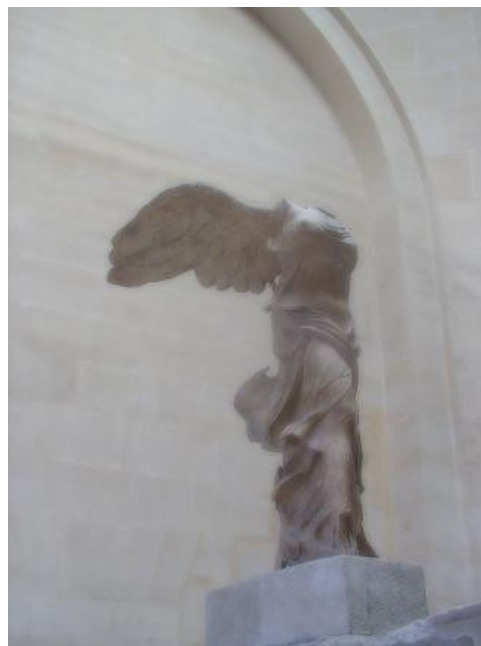

Główne wejście do Luwru w formie szklanej piramidy

Zwiedzanie muzeum najlepiej rozpocząć od głównego wejścia, czyli wspomnianej wyżej piramidy. Stąd rozchodzą się promieniście korytarze do poszczególnych galerii w trzech różnych skrzydłach, zwanych Denon, Richelieu i Sully. Ekspozycja znajduje się na trzech kondygnacjach, a obrazy i rzeźby

prezentowane są według kraju pochodzenia.

W osobnych działach wystawione są zabytki starożytnego Wschodu, Grecji, Rzymu, Etrurii i Egiptu oraz rzemiosło artystyczne z bogatym zbiorem mebli i biżuterii.

Nike z Samotraki

Podczas zwiedzania należy uzbroić się w cierpliwość, gdyż od samego wejścia towarzyszyć nam będą tłumy zwiedzających. Ludzie napierają z lewa i prawa, więc nierzadko zdarza się, że do niektórych eksponatów trudno dotrzeć. Żeby zobaczyć słynną „wizytówkę” muzeum, jaką jest *La Gioconda*, znana szerszym odbiorcom jako *Mona Lisa*

pędzla Leonarda Da Vinci, trzeba pokonać rzesze turystów oraz uodpornić się na wszędobylskie błyski fleszy. Podczas podziwiania *Wenus z Milo* jest nieco lepiej - jeśli stanie się pod ścianą, główny prąd ludzi po prostu nas 'opłynie', co pozwoli na chwilową kontemplację rzeźby.

Zbiory Luwru są tak ogromne (obecnie w muzeum znajduje się około 30 000 eksponatów), że przed jego zwiedzaniem najlepiej zastanowić się, co najbardziej chcielibyśmy zobaczyć. Najpełniejszą kolekcją w całym muzeum jest kolekcja malarstwa europejskiego z lat 1400-1900.

Wenus z Milo

Oprócz *Mony Lisy*, czy *Wenus z Milo*, do najbardziej znanych zbiorów Luwru zaliczyć można takie eksponaty jak *Nike z Samotraki*, *Kodeks Hammurabiego* i obrazy: *Przysięga Horacjuszy* J. L. Davida, oraz *Koronczarka* J. Vermeer'a.

Muzeum czynne jest dla zwiedzających przez cały tydzień, wyłączając wtorki. Dzieci do lat 18

wchodzą do Luwru za darmo. Dorośli za bilet płacą zmienną stawkę, zależną od tego, jakie wystawy chcą zwiedzić. Można jednak przyjąć, że cena biletu waha się w granicach od 6 do 13 Euro.

Przysięga Horacjuszy- obraz J.L. Davida

Obecnie Luwr odwiedza około 5 mln ludzi rocznie. Ci, którzy chcą obejrzeć cały, ogromny kompleks, muszą przygotować się na pokonanie ponad piętnastu kilometrów, dlatego też nie polecam przeznaczać na zwiedzanie muzeum tylko jednego dnia. Na spokojne zwiedzenie całości, na którą składa się 55 tysięcy metrów kwadratowych, trzeba by poświęcić około tygodnia. Pomimo ogromnych rozmiarów muzeum, dzięki czytelnym oznakowaniom zwiedzający nie powinni mieć większych problemów z trafieniem do wybranych eksponatów. Ponadto każdy wchodzący do muzeum otrzymuje darmowy folder z mapą Luwru, na której zaznaczone są co ważniejsze dzieła.

Podsumowując, Luwr i jego zbiory robią imponujące wrażenie na zwiedzających. Każdy turysta odwiedzający Francję nie może pozbawić się przyjemności zwiedzenia największego muzeum na świecie i obcowania z ogromną częścią zgromadzonego w nim artystycznego dorobku ludzkości.

A. Fregolent: *Luwr*. Paryż. Warszawa 2005.

G. Lafenestre: *Luwr muzeum i arcydzieła malarstwa*. T. 1. Warszawa 1925.

M. Pinkwart: *Paryż: praktyczny przewodnik*. Bielsko-Biała 2008.

Małgorzata Caban, Martyna Dąbrowska (tekst)
mgr Honorata Kostrzewa (zdjęcia)

Sprawozdanie z II Konferencji Naukowej „Zarządzanie informacją w nauce” Katowice 19-20 listopada 2008 r.

W dniach 19-20 listopada 2008 r. w Hotelu Novotel w Katowicach odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce”, będąca kontynuacją I ogólnopolskiej Konferencji Naukowej o tym samym tytule, która miała miejsce w listopadzie 2006 r.

Organizatorami tegorocznej imprezy byli: Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej (PTIN), Zakład Bibliografii i Informacji Naukowej Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego (IINiB UŚ) oraz Zakład Zarządzania Informacją Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (IINiB UJ). Patronat naukowy nad konferencją objął Komitet Naukoznawstwa PAN, natomiast patronat medialny kwartalnik „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej”.

Kilka wstępnych słów wygłosili przedstawiciele poszczególnych instytucji będących organizatorami konferencji. Jako pierwsza głos zabrała prof. dr hab. Elżbieta Gondek (IBiIN UŚ), następnie dr hab. Diana Pietruch-Reizes (PTIN) oraz dr hab. Wiesław Babik (IINiB UJ).

Na pierwszy dzień obrad przewidziano dwie

sesje. Pierwsza z nich została zatytułowana „Zarządzanie wiedzą – problemy teoretyczne”, a jej prowadzenie powierzono prof. dr hab. Wandzie Pindlowej z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po kilku słowach wstępnych prowadzącej, pierwszy referat, który można by uznać za wprowadzający w problematykę zagadnień podejmowanych przez kolejnych referentów, wygłosiła dr hab. Katarzyna Materska z Uniwersytetu Warszawskiego, która przedstawiła rozwój samej koncepcji zarządzania informacją zaczynając od zwykłego zarządzania korespondencją, a kończąc na zarządzaniu wiedzą. Drugi z kolei referat przedstawiła dr hab. Diana Pietruch-Reizes z Uniwersytetu Śląskiego, a dotyczył on zarządzania wiedzą w aspekcie polityki Unii Europejskiej, a konkretnie jej dokumentów związanych z tym zagadnieniem.

Po krótkiej przerwie kawowej przedstawiono kolejne dwa referaty. Pierwszy z nich, zatytułowany *Informacyjna wartość dodana a zarządzanie informacją* zaprezentował dr hab. Wiesław Babik z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z kolei drugi był autorstwa trzech pań: dr hab. Marii Próchnickiej z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr hab. Marty

Skalskiej-Zlat z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz mgr Kariny Nabiałczyk również z Uniwersytetu Wrocławskiego. Referat zatytułowany *Tendencje w uprawianiu nauki o informacji w Stanach Zjednoczonych i w Polsce* był przedstawieniem wyników badania przeprowadzonego przez autorki, które polegało na porównaniu dwóch czasopism z obszaru informacji naukowej, w tym jednego polskiego – „Zagadnienia Informacji Naukowej” i jednego wydawanego w Stanach Zjednoczonych – „Journal of the American Society for Information Science and Technology” pod różnym kątem. Po tym referacie nastąpiła ożywiona dyskusja, dotycząca głównie ostatniego referatu. Następnie uczestnicy konferencji udali się do hotelowej restauracji na lunch.

Po przerwie obiadowej z nowymi siłami uczestnicy powrócili do sali obrad, gdzie rozpoczęto drugą sesję, której hasłem przewodnim było „Zarządzanie wiedzą w systemie komunikacji naukowej”, a osobą prowadzącą tym razem była, wspomniana już wcześniej, prof. dr hab. E. Gondek z Uniwersytetu Śląskiego. Pierwsze trzy, spośród referatów wybranych do tej sesji, dotyczyły problematyki związanej z rolą terminologii w komunikacji naukowej. Dwa z nich dotyczyły źródeł terminologii. Pierwszy, wygłoszony przez dr Małgorzatę Janiak z Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczył tezaursów informacji naukowej, drugi z kolei, autorstwa mgr Krystyny Dziewańskiej również z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dotyczył słowników przekładowych. Następny referat obejmował ważne zagadnienie, jakim jest dominacja języka angielskiego we współczesnej komunikacji naukowej. Mgr Anna Seweryn z Uniwersytetu Śląskiego przedstawiła rozważania, czy owa dominacja jest barierą, czy też wręcz przeciwnie – swego rodzaju usprawnieniem.

W dalszej części obrad dr Marek Nahotko z

Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawił referat zatytułowany *Ocena nauki i uczonych w systemie komunikacji naukowej*. Dr Sabina Cisek, z tegoż samego Uniwersytetu, omówiła wybrane aspekty z zakresu problematyki metodologicznej w internetowych platformach dzielenia się wiedzą, tzw. *knowledge-sharing communities*. Kolejne referaty dotyczyły barier, przy czym mgr Kamila Grzędzińska z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie mówiła o barierach informacyjnych w Internecie i ich pokonywaniu, natomiast mgr Alicja Paruzel z Biblioteki Politechniki Częstochowskiej poruszyła problem bariery w dostępie do zasobów i usług bibliotek szkół wyższych.

Od lewej: dr hab. Wiesław Babik, dr hab. Diana Pietruch-Reizes, prof. dr hab. Wanda Pindłowa oraz prof. dr hab. Elżbieta Gondek

Ciekawy tytuł nosił referat autorstwa dr Marzeny Świgoń z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, a mianowicie *Zjawisko lęku (anxiety) w środowisku akademickim*, dotyczył on również tematu barier, przy czym chodziło tutaj o konkretną barierę psychologiczną. Mgr Anna Osiewalska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie mówiła o obiektach analiz bibliometrycznych w indeksach cytowań oraz o związkach między nimi. Ostatni referat tego dnia wygłosiła przedstawicielka Biblioteki

Główniej Politechniki Śląskiej mgr Joanna Dziak zatytułowany *Kanały komunikacyjne w relacji użytkownik biblioteka w kontekście kształtowania zbiorów bibliotecznych*, po czym nastąpiła dyskusja. Czy ten referat był wygłoszony, ja niestety do końca obrad nie mogłam zostać, ale słyszałam że miało go nie być, czyżby coś się zmieniło?

Po zakończeniu obrad miejsce miała uroczysta promocja książki *Zarządzanie informacją w nauce*, którą uznać można za uwieńczenie wspomnianej już I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zarządzanie informacją w nauce”.

Uczestnicy pierwszego dnia Konferencji

Trzecią część spotkania – już następnego dnia – poprowadziła prof. dr hab. Maria Skalska-Zlat, a przebiegała ona pod hasłem „Zarządzanie informacją – nowoczesne źródła i zbiory informacji”. Autorami pierwszych czterech wystąpień byli pracownicy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Na początku mgr inż. Aleksandra Adamczyk omówiła przebieg prac podjętych nad *Bibliografią Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego*, gdzie uwzględniła historię powstania projektu oraz jego dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy rozwoju. Temat bibliografii został poruszony także w następnym wystąpieniu przez dr Agnieszkę Bajor i dr Hannę Langer, które na podstawie badania przeprowadzonego na wybranych

publikacjach Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego przedstawiły zasady opracowywania bibliografii załącznikowej. Kolejny referat również został wygłoszony w duecie tworzonym przez dr Anetę Drabek i dra Arkadiusza Pulikowskiego, którzy na podstawie opracowywanej przez siebie bazy Arianta zaprezentowali możliwości jej wykorzystania na przykładzie polskich czasopism elektronicznych z dziedziny bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Ostatnią reprezentantką Uniwersytetu Śląskiego w sesji przedpołudniowej była dr Izabela Swoboda, która omówiła wyniki badania dotyczącego dostępności zasobów informacyjnych Europejskiego Biura Regionalnego Światowej Organizacji Zdrowia (WHO/EURO) umieszczonych na stronach internetowych polskich bibliotek medycznych.

Po krótkiej dyskusji w trakcie przerwy kawowej przyszła pora na referat mgr Barbary Główki, w którym zostały porównane zastosowania repozytoriów internetowych dwu uczelni wyższych o profilu ekonomicznym: Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz London School of Economics. Mgr Agnieszka Kowalczyk omówiła z kolei wyniki badań na temat preferowanych źródeł informacji naukowej przez pracowników naukowych Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych Politechniki Warszawskiej w Płocku. Następnie mgr Barbara Szczepanowska z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy odczytała w imieniu nieobecnej na konferencji mgr Agnieszki Młodziej-Stybel streszczenie referatu zatytułowanego *Wykorzystanie sieci Internet do pozyskiwania informacji przez przedsiębiorstwa (przegląd piśmiennictwa)* oraz przystąpiła do własnego wystąpienia, w którym zaprezentowała osiągnięcia zdobyte podczas opracowywania bibliograficznej bazy OSH-BHP wchodzącej w skład Międzynarodowego Systemu Informacji o Bezpieczeństwie i Higienie

Pracy (CIS). Inne podejście do tematu informacji zaproponowała dr Maja Wojciechowska z Uniwersytetu Gdańskiego poruszając zagadnienie *public relations* jako źródła informacji marketingowej o klientach bibliotek naukowych. Ostatnią prelegentką w sesji przedpołudniowej była mgr Dominika Raróg-Ośliżłok, która w zastępstwie za mgr inż. Katarzynę Markiewicz-Śliwę przedstawiła ofertę Regionalnego Punktu Kontaktowego przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach jako źródło informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej na działalność naukową. Trzecią część konferencji podsumowała żywa dyskusja na temat związków i zależności między nauką o informacji a praktyką badawczą. Po lunchu czwartą sesję obrad nazwaną „Od zarządzania informacją do zarządzania wiedzą” otworzył dr hab. Wiesław Babik. Pierwszym prelegentem był dr Wojciech R. Wiewiórkowski z Uniwersytetu Gdańskiego, który do tematu konferencji podszedł od strony zagadnień prawnych traktując orzeczenie sądowe jako istotne źródło informacji naukowej. Jako kolejny zaprezentował się dr Jacek Tomaszczyk z Uniwersytetu Śląskiego, który przedstawił angielsko-polski słownik z dziedziny informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Następnie mgr Marcin Roszkowski, będący reprezentantem Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach, omówił temat organizacji wiedzy w taksonomiach internetowych. Techniczne podejście do zagadnienia zarządzania informacją przedstawił też

mgr inż. Andrzej Koziara, którego wystąpienie dotyczyło roli służb informatycznych w budowie bezpiecznych i wydajnych środowisk do tworzenia i udostępniania elektronicznych źródeł informacyjnych. Ostatnią prelegentką przed przerwą kawową była mgr Irena Gruchała z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która powróciła do tematu systemu organizacji wiedzy, ale na przykładzie wybranych bibliotek cyfrowych w Polsce.

W ostatniej części popołudniowej dominowało zagadnienie transferu wiedzy, które zostało poruszone przez dr Monikę Krakowską z Uniwersytetu Jagiellońskiego i dr Jolantę Szulc z Uniwersytetu Śląskiego. W pierwszym referacie omówione zostały nowe formy transferu wiedzy w rzeczywistości wirtualnej na podstawie Second Life, natomiast drugie wystąpienie dotyczyło wykorzystania platform e-learningowych w transferze wiedzy. Według powiedzenia „last, but not least” była dr Jolanta Przyłuska z Instytutu Medycyny Pracy, która zaprezentowała zagadnienie otwartego dostępu do wiedzy, wykorzystując przy tym jako przykład repozytorium ECNIS (Environmental Cancer Risk, Nutrition and Individual Susceptibility). Najbardziej wytrwali uczestnicy konferencji wzięli udział w podsumowującej dyskusji. Poruszano tematy kontrowersyjne i zarazem innowacyjne, co pozwala trzymać nas w nadziei, że przyszła konferencja będzie równie ciekawa i wzbudzi wiele zainteresowania.

Sprawozdanie z konferencji „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury” Katowice 15 stycznia 2009 r.

W dniu 15 stycznia 2009 roku w Auli Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyła się, w ramach XVI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, konferencja pod hasłem „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury”. Jej organizatorami byli: Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego, Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES oraz Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych SBP.

Spotkanie otworzył ks. prof. UŚ dr hab. Andrzej Żądło, dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego. Wyraził on nadzieję, że spotkanie pozwoli zgromadzonym gościom zdobyć nowe doświadczenia i wykorzystać je w późniejszej pracy. Część pierwszą konferencji poprowadził ks. dr Jerzy Witczak – przewodniczący FIDES. Po słowie wstępu głos został oddany pierwszemu prelegentowi, którym był prof. UŚ dr hab. Dariusz Pawelec, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Jego wystąpienie dotyczyło finansowania budowy BUŚ. Na samym początku autor przedstawił historię działań od 1971 roku aż po dzień dzisiejszy. Następnie szczegółowo omówił pozyskanie funduszy na realizację projektu nowego budynku Biblioteki, który ma powstać w obrębie kampusu Uniwersytetu Śląskiego, a dokładniej z tyłu Wydziału Nauk Społecznych. Prelegent podzielił się informacjami dotyczącymi trudności finansowania takiego rodzaju przedsięwzięcia oraz zarysował obraz przeszkód na drodze do realizacji projektu. Na koniec jednak wyraził nadzieję, że ta „ciężka droga”

doprowadzi do sukcesu.

Kolejnym referentem był mgr Władysław Szczęch, starszy dokumentalista dyplomowany, zastępca dyrektora Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Zaprezentował on system pozyskiwania środków na budowę, wyposażenie i sprzęt

w Bibliotece PAT w Krakowie. Jest ona jednym z niewielu godnych podkreślenia przykładów, gdy biblioteka stanowi, na wzór amerykański, centrum kampusu, a zespół budynków zgrupowany jest właśnie wokół niej. Przynajmniej takie są plany... Ponadto zgromadzeni goście mogli przekonać się jak rzadko wnioski o dofinansowanie są rozpatrywane pozytywnie, a walka o każdą złotówkę – trudna.

Następny autor referatu zaprezentował z kolei metody pozyskiwania funduszy dla bibliotek. Wystąpienie dra Zdzisława Gębołyśa z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ dotyczyło sponsoringu w bibliotekach akademickich i oparte było na badaniach ankietowych opisujących doświadczenia krajowych i zagranicznych instytucji. Po omówieniu wniosków z ankiety dr Gębołyś przedstawił sposoby pozyskiwania sponsorów, formy pomocy, różnicę między sponsoringiem a fundraisingiem, a także omówił przykłady działań Kół Przyjaciół Bibliotek. Niestety wnioski z badań nie są zbyt optymistyczne, ponieważ niewiele bibliotek jest zainteresowanych tego typu formą pozyskiwania środków, a bibliotekarze wciąż nie są przygotowani do akcji sponsoringowych.

Wystąpienie dr Jolanty Szulc z tej samej jednostki badawczej co poprzedni uczestnik spotkania, pozostało w wytyczonej tematyce i objęło swym zasięgiem problem zarządzania finansami w instytucji non-profit. W obszernym referacie zasygnalizowano wiele interesujących zagadnień. Autorka skupiła się przede wszystkim na różnego rodzaju kapitałach gromadzonych przez biblioteki, metodach i technikach pozyskiwania funduszy oraz co najciekawsze, wymienione zostały organizacje pozarządowe i infrastrukturalne, które mogą pomóc w pozyskiwaniu środków na działalność instytucji non-profit, a więc i bibliotek.

Ostatni w tej części obrad referat został wygłoszony przez mgr Bogumiłę Urban, dyrektor Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Chorzowie. Poparty wieloletnim doświadczeniem wykład omawiał przygotowanie i realizację planu finansowego dla biblioteki. Projektowanie takiego planu jest pracą wymagającą czasu, ale szybko można się przekonać, że niezwykle ułatwiająca działalność biblioteki. Uwzględnione w planie finansowym wszelkie potrzeby biblioteki, pozwalają na lepsze gospodarowanie funduszami, a w perspektywie na sprawne funkcjonowanie placówki.

Po tym emocjonującym wystąpieniu, nastąpiła półgodzina przerwa, w czasie której uczestnicy mogli przedyskutować niedawne wystąpienia, a także wzmocnić swe siły kanapkami i filiżanką kawy.

Drugą część obrad poprowadziła mgr Maria Kycler z BUŚ. Jako pierwsza wystąpiła mgr Katarzyna Dudziak z Działu Projektów Międzynarodowych i Współpracy z Zagranicą UŚ. Jej referat pod tytułem *Jak przygotować projekt finansowany z funduszy strukturalnych* omawiał szereg wymagań jakie musi spełniać dobry projekt, ale jednocześnie udowodnił, że spełnienie ich nie jest niemożliwe. Zainteresowanie

wśród zgromadzonych gości było ogromne, a cichym dyskusjom nie było końca. Wszak nie od dziś wiadomo, że pieniądze z Unii niezwykle ułatwiają podejmowanie nowych zadań w bibliotekach.

Następny prelegent, ks. dr Wacław Umiński, dyrektor Biblioteki Księży Misjonarzy w Krakowie, zmienił trochę tematykę przenosząc nas w świat rękopisów i starodruków. Na wstępie wymienił szereg instytucji, które prowadzą program ochrony i konserwacji zbiorów, a tym samym również finansują naprawę cennych egzemplarzy. Autor głównie oparł się na doświadczeniach konserwacji zapobiegawczej i pełnej zabytkowego księgozbioru Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie.

Kolejnym zaproszonym gościem był mgr Remigiusz Lis, zastępca dyrektora Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Jego wystąpienie poświęcone było finansowym aspektom tworzenia i utrzymywania zasobów Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Chyba niewielu już jest takich, którzy nie korzystają z zasobów ŚBC lub nie wiedzą co to takiego. Tym razem była okazja zapoznać się z jej funkcjonowaniem niejako od drugiej strony, a także poznać sekrety jej finansowania.

Mgr Małgorzata Waga, zastępca dyrektora BUŚ przedstawiła referat dotyczący przygotowania i opracowania grantu dla pozyskania sprzętu komputerowego w BUŚ. Uczestnicy mieli okazję się przekonać jak różnorodna jest oferta zarówno zagranicznych, jak i polskich programów wspierania nauki. Następnie zostały omówione etapy przygotowania grantu, sposoby składania wniosków i przykłady zawieranych umów.

Jako ostatnia wystąpiła mgr Agata Muc, adiunkt w Bibliotece Teologicznej UŚ. Jej referat pod tytułem *Sposoby finansowania zasobów bibliotek wydziałów teologicznych w Polsce na przykładzie Biblioteki Teologicznej UŚ* był próbą przedstawienia sytuacji

finansowej bibliotek wydziałów teologicznych w Polsce i stanowił dobre podsumowanie całodziennych rozważań.

Zgromadzeni goście mogli się przekonać, że finansowanie bibliotek i ośrodków kultury jest trudne i skomplikowane, pozyskanie funduszy z Unii Europejskiej wymaga czasu i precyzji przy składaniu wniosków, ale na przedstawionych przykładach widać nie jest to niemożliwe do zrealizowania. Dzięki

wskazówkom i doświadczeniu prelegentów biblioteki i instytucje, które stoją przed problemem finansowania swojej działalności, bez żadnych zmartwień będą mogły starać się o granty, sponsorów i fundusze z Unii.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy na stronę Biblioteki Teologicznej UŚ, gdzie umieszczone są powyższe prezentacje: <http://www.bib.wtl.us.edu.pl/konf-finanse.php>.

Dominika Paleczna

współpraca: **Anna Drygas, Małgorzata Caban, Michał Kamiński**

Jakość usług bibliotecznych w społeczeństwie informacyjnym pod lupą. Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej

Trudno mówić o jakości usług w oderwaniu od praktyki. Do serca wzięli to sobie organizatorzy Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Jakość usług bibliotecznych w społeczeństwie informacyjnym*, w której swoje przemyślenia przedstawili zarówno pracownicy naukowcy, jak i bibliotekarze – praktycy oraz studenci.

W czwartek (26 lutego 2009 r.), o godzinie 8:30 sala audytoryjna Parnassos mieszcząca się w Bibliotece Śląskiej w Katowicach zaczęła gościć pierwszych zainteresowanych tematem jakości usług bibliotecznych. Powodem była zorganizowana przez Zakład Bibliotekoznawstwa i Marketingu Książki Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Bibliotekę Śląską w Katowicach oraz Komisję Zarządzania i Marketingu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich dwudniowa konferencja naukowa na ten właśnie temat.

Godzinę później nastąpiło uroczyste otwarcie konferencji, podczas których mieliśmy okazję wysłuchać krótkich przemówień prof. zw. dr hab. Jana Malickiego (Dyrektora Biblioteki Śląskiej oraz Przewodniczącego Krajowej Rady Bibliotecznej), dr hab. Marioli Jarczyk (zastępcy Dyrektora Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego), a także mgr Elżbiety Stefańczyk (Przewodniczącej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz zastępcy Dyrektora Biblioteki Narodowej). Sesję plenarną pierwszego dnia Konferencji poprowadziła prof. dr hab. Irena Socha z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Pierwszym prelegentem była prof. UMK dr hab. Ewa Głowacka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) z referatem *Ocena wpływu usług biblioteczno-informacyjnych w badaniach jakości*

bibliotek. Autorka w wystąpieniu przedstawiła główne płaszczyzny badań jakości, a także wykorzystywane narzędzia i metody prowadzenia badań. Utrudnień w metodach badania i oceny wpływu bibliotek Autorka upatrywała w czasochłonności oraz niejednokrotnym braku dostępu do danych.

Referat *Biblioteczne usługi bibliograficzne, kilka uwag w kontekście współczesnego podejścia* prof. UŁ dr hab. Stanisława Kurek - Kokocińska (Uniwersytet Łódzki) rozpoczęła od przytoczenia kilku definicji jakości usług bibliotecznych. Prelegentka przedstawiła tezę, że biblioteki nadużywają terminu *usługa* i używają go do określenia także takich czynności, które nie do końca są związane z ich działalnością. Zaproponowała podział usług bibliotecznych na te, które świadczone są online, w gmachu biblioteki, zarówno online, jak i w budynku biblioteki oraz oferty specjalne. Zwróciła uwagę, że biblioteki wciąż są kojarzone głównie z udostępnianiem książek i nie informują na stronach internetowych o możliwości zamówienia zestawienia bibliograficznego.

Po przerwie rozpoczęły się obrady Sesji II *Usługi dla młodego odbiorcy i innych grup wiekowych*, którą poprowadziła mgr Aneta Satława z Biblioteki Śląskiej.

Referat o tytule *Poznámky k psychologii soudobého čtenáře (Uwagi o psychologii współczesnego czytelnika)* wygłosiła doc. Milada Pisková (Slezská Univerzita v Opavě, Czechy). Po wystąpieniu dr Katarzyna Tałuc przedstawiła streszczenie referatu w języku polskim. Prelegentka zwróciła uwagę na konieczność organizowania kursów z zakresu psychologii i pedagogiki dla bibliotekarzy. Poruszyła też bardzo ważną kwestię, która stanowi nie lada problem w czeskich bibliotekach. Chodzi o problem osób bezdomnych szukających schronienia w

bibliotekach.

Następnie wystąpiła mgr Anna Janus (Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu) z tekstem pt. *Standardy i jakość obsługi i oferty we współczesnych bibliotekach na przykładzie "Mediateki" we Wrocławiu*. W przemówieniu przedstawiła kryteria, jakimi się posługiwano w badaniach jakości usług „Mediateki”, którymi posłużono się do opracowania strategii rozwoju placówki.

Kolejny prelegent, Jerzy Kumiega (Dolnośląska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu) zaprezentował *Akcję "Z książką na walizkach" jako masową formę animacji czytelniczej*. Opisał historię akcji *Z książką na walizkach*, która dotarła nawet za czeską granicę. Autorzy książek, wydawcy i bibliotekarze w ramach projektu popularyzują czytelnictwo. Tego typu spotkaniom towarzyszy piosenka przewodnia, którą Autor referatu wykonał, za co został nagrodzony gromkimi brawami.

W referacie *Centrum Literatury Dziecięcej* mgr Stanisława Niedziela (Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu) opowiedziała o powstającej obecnie instytucji, która chociaż jeszcze nie jest do końca ukształtowana, już rozpoczęła swoją działalność. Oświęcimskie Centrum prowadzi bowiem działalność informacyjną i instruktażową m.in. dla bibliotekarzy, nauczycieli i rodziców.

Do końca sesji zostaliśmy przy temacie literatury dla dzieci i młodzieży. *Literatura dla młodego czytelnika jako wyzwanie dla współczesności* – tym referatem dr Danuta Świerczyńska-Jelonek (Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego) zakończyła drugą część pierwszego dnia Konferencji. Autorka zwróciła uwagę na rozbieżność pomiędzy wyobrażeniem dzieci na temat świata, a tym, jak dorośli postrzegają to wyobrażenie. Przytoczyła przykłady takich różnic. Z wystąpienia wypływała

konkluzja, że dzieci nie boją się tematów trudnych, a jedynie dorośli nie dostrzegają dojrzałości młodych osób i ich otwartości na tematy tabu.

Po przerwie obiadowej rozpoczęła się ostatnia tego dnia sesja, *Koncepcje zarządzania jakością*, którą poprowadziła prof. UMK dr hab. Ewa Głowacka z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Tę część rozpoczął referat dr Jolanty Szulc (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Wystąpienie nosiło tytuł *Koncepcje zarządzania jakością w bibliotekach polskich. Stan obecny i kierunki badań (studia literaturowe)*. Autorka przedstawiła obecne trendy oraz kierunki, w których zmierza zarządzanie jakością w placówkach bibliotecznych. Jej wnioski zostały oparte na literaturze fachowej i naukowej.

Mgr Jacek Marek Radwan zaprezentował referat przygotowany wspólnie z mgr Joanną Kitą (Biblioteka Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego) pt. *Zastosowanie ośmiu zasad zarządzania jakością w Bibliotece Wydziałowej Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Przypomniawszy osiem zasad, na które składają się: koncentracja na kliencie, przywództwo i stałość celów, rozwój i zaangażowanie pracowników, podejście procesowe, podejście systemowe do zarządzania, ciągłe doskonalenie, podejmowanie decyzji na podstawie faktów oraz wzajemne, korzystne powiązania z dostawcami.

Następnie mgr Bogumiła Konieczny - Rozenfeld (Biblioteka Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) przedstawiła filozofię KAIZEN wywodzącą się z Japonii w referacie *Narzędzia kontroli jakości w działalności biblioteki akademickiej. Czy filozofia KAIZEN ma zastosowanie w bibliotece akademickiej uczelni pedagogicznej?* Filozofię tę wykorzystuje się w takich firmach jak Sony, Toyota,

czy Honda. Autorka przedstawiła tezę, że może być ona stosowana również w bibliotekach, nie tylko pedagogicznych. Wystąpienie było urozmaicone japońskimi terminami oraz ciekawymi myślami przewodnimi, jak np. *Użyj sprytu zamiast pieniędzy*.

Przedstawiciel grona studenckiego – Kacper Trzaska (Uniwersytet Warszawski) zaprezentował referat *"Należy ciągle tworzyć, dbając o jakość, a nie bojąc się o jakość" - audyt informacyjny w praktyce bibliotekarskiej*. Autor przedstawił autorski model audytu informacyjnego w bibliotece.

Ostatnią osobą wygłaszającą referat tego dnia była dr Maja Wojciechowska (Biblioteka Wyższej Szkoły Ateneum w Gdańsku). W referacie pt. *Wartości etyczne w wybranych aspektach zarządzania i organizacji bibliotek* przedstawiono wyniki ankiety przeprowadzonej wśród bibliotekarzy, a dotyczącej m.in. *Kodeksu etyki bibliotekarza i pracownika informacji, mobbingu i innych przejawów nieprzestrzegania zasad etycznych w pracy*.

Piątek, drugi dzień Konferencji rozpoczął się zwiedzaniem Biblioteki Śląskiej, w którym brali udział uczestnicy imprezy. O godzinie 9:30 rozpoczęły się jednocześnie dwie sesje Konferencji. Obrady Sesji *Usługi dla różnych grup odbiorców* odbywały się w sali audytoryjnej Parnassos. Tę część obrad poprowadziła dr Maja Wojciechowska z Biblioteki Wyższej Szkoły Ateneum w Gdańsku.

Pierwszy referat tej sesji pt. *Aktualna oferta usług bibliotecznych dla środowisk uczelni medycznych w Polsce* autorstwa mgr Ewy Busse-Turczyńskiej i mgr Renaty Birskej (Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) dotyczył zmian, jakie miały miejsce w bibliotekach medycznych w ostatnich latach. Prezentacja multimedialna zobrazowała wyniki badań statystycznych dotyczących dostępności usług w poszczególnych bibliotekach.

W dalszej kolejności wystąpiła mgr Helena Olszewska (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu) z referatem *Świat się zmienia, czyli jakość usług bibliotecznych wczoraj i dziś w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu*. Autorka na początku przytoczyła słowa Platona: *Jakość to dążenie do doskonałości*, a główny nacisk położyła na słowo *dążenie*. Następnie przedstawiła podział wskaźników oceny realizacji usług na jakościowe i ilościowe. Dalsza część wystąpienia zawierała wyniki ankiety dotyczącej oceny jakości usług, przeprowadzonej przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu. Użytkownicy ocenili najwyżej m.in. kapitał ludzki, bezpłatne udostępnienie skanerów, bezprzewodowy Internet. Wśród ankietowych sugestii użytkowników pojawiła się propozycja otwarcia placówki w godzinach nocnych, co jest obecnie rozważane przez władze Biblioteki.

Kolejnym wystąpieniem była *Prezentacja Śląskiej Biblioteki Cyfrowej*, autorstwa mgr Remigiusza Lisa i mgr Agnieszki Koszowskiej (Biblioteka Śląska). R. Lis krótko przedstawił cele Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (ŚBC). Zwrócił uwagę na fakt, iż tworząc bibliotekę cyfrową niezbędna jest współpraca pomiędzy bibliotekarzami, informatykami i programistami. A. Koszowska przedstawiła z kolei praktyczne oblicze ŚBC. Powiadomiła słuchaczy, że użytkownicy mają wpływ na zbiory ŚBC, swoje propozycje składają np. na Forum Biblioteka 2.0. Uświadomiła też, że 16% zasobów ŚBC zostało zeskanowanych przez wolontariuszy.

Równolegle w Sali Benedyktynce odbywała się Sesja *Badanie potrzeb i satysfakcji klientów bibliotek*, którą prowadził dr Zdzisław Gębołyś z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Tę sesję rozpoczęło wystąpienie mgr Katarzyny Regulskiej (Biblioteka Główna Akademii

Ekonomicznej w Poznaniu) pt. *Przegląd metod i narzędzi pomiaru jakości usług bibliotecznych w oparciu o biblioteki akademickie*. Autorka zwróciła uwagę na fakt, iż użytkownicy bibliotek akademickich (pracownicy naukowcy, studenci stacjonarni i niestacjonarni) są wymagającymi klientami. Zostały przedstawione narzędzia służące do pomiaru jakości usług bibliotecznych, takie jak SERVQUAL czy LibQUAL+™.

Drugą prelegentką była dr inż. Beata Korzystka (Biblioteka Główna Politechniki Poznańskiej) z wystąpieniem *Badanie jakości i profilowanie usług biblioteczno-informacyjnych w informacyjnym modelu naukowej biblioteki technicznej*. Omówiła ona badania ankietowe przeprowadzone wśród kadry naukowej. Szczegółowo została omówiona metodyka badań. Dzięki badaniom można było znaleźć błędy w pracy systemów biblioteczno-informacyjnych, np. ulepszyć strategię i modelowanie wyszukiwania informacji. Autorka przedstawiła też wyniki przeprowadzonej ankiety.

W dalszej kolejności mgr Justyna Jerzyk-Wojtecka (Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego) zaprezentowała referat *Mechaniczne bariery informacyjne i możliwości ich niwelowania w bibliotece akademickiej na przykładzie Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego – omówienie badania czytelniczego*. Autorka postawiła tezę, że biblioteki powinny szybko poznawać i adaptować nowoczesne technologie informacyjne. Następnie omówiła i porównała dwie ankiety, które przeprowadzono po otwarciu nowego gmachu biblioteki oraz po zmianie interfejsu katalogu elektronicznego. W ankiecie pozytywnie oceniono możliwość elektronicznego zamawiania dokumentów, korzystania z katalogu komputerowego oraz pomoc bibliotekarzy.

Ostatnim wystąpieniem był referat *"Księga*

żyć" w bibliotece uczelnianej PWSZ w Tarnowie – czyli jak podnosimy jakość usług poprzez stosowanie badań ankietowych, który przygotowała i przedstawiła mgr Wioletta Jachym (Biblioteka Uczelniana Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie). Autorka zaprezentowała badania ankietowe przeprowadzone w Bibliotece PWZS w Tarnowie, za pomocą których zbadano oczekiwania użytkowników wobec usług oferowanych przez bibliotekę. Ankieta zawierała pytania o personel, materiały biblioteczne, katalogi elektroniczne, pomieszczenie, w którym mieści się biblioteka, godziny otwarcia, usługi oraz o potrzeby czytelników.

Na tym zakończyły się poranne sesje. Po przerwie kawowej Konferencję kontynuowano w Sali Audytoryjnej Parnassos. Sesja II upłynęła pod hasłem *Standardy pracy i wskaźniki efektywności bibliotek*. Tę ostatnią część Konferencji poprowadziła prof. dr hab. Elżbieta Gondek, Dyktor Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Fot.: Dominika Paleczna

Sesję tę rozpoczął referat *Etyczne rozterki, etyczne dylematy, etyczne zasady polskich bibliotekarzy (w świetle ankiety)*, który zaprezentował dr Zdzisław Gębołyś (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Jak wskazuje tytuł wystąpienia, autor zaprezentował

wyniki ankiety. Przeprowadzono ją wśród bibliotekarzy w Będzinie i Bydgoszczy w 2007 r. Celem badań było rozpoznanie poglądów etycznych pracowników bibliotek publicznych. Przytoczono wyniki badań, w tym rezultaty dość zaskakujące, jak np. zgoda zdecydowanej większości ankietowanych na usuwanie przez przełożonego krytycznych uwag z książek skarg i zażaleń.

Po tym wystąpieniu mgr Emilia Lepkowska (Biblioteka Główna Politechniki Poznańskiej) wygłosiła tekst pt. *Badanie potrzeb i satysfakcji użytkowników oraz wpływ etyki bibliotekarskiej na działalność usługową bibliotek*. Autorka opisała badania ankietowe, które Biblioteka Politechniki Poznańskiej przeprowadzała wielokrotnie (1996, 1998, 2004, 2008 r.), zawsze badając 200 studentów. Celem ankiet było ustalenie potrzeb i oczekiwań czytelników. Wyniki badań porównywane są z wynikami poprzednich ankiet. Dowodem na to, że przeprowadzane badanie potrzeb nie stanowi „sztuki dla sztuki” jest fakt, że biblioteka, w odpowiedzi na propozycję ankietowanych użytkowników, uruchomiła niedawno bezprzewodowy Internet. E. Lepkowska poruszyła też temat związku etyki z funkcjonowaniem biblioteki: stwierdziła, że działalność biblioteki polega na komunikacji, a etyka jest czynnikiem decydującym o jakości tej komunikacji. Wyszła też na konkluzję, że obecnie wpływ etyki na działalność usługową jest zbyt mały.

Następnym prelegentem był mgr Marek Górski (Biblioteka Politechniki Krakowskiej) z referatem *Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce (AFBN) jako narzędzie wspomagające zarządzanie biblioteką oraz ocenę efektywności i jakości działań biblioteczno-informacyjnych*. Autor przedstawił projekt AFBN (Analizy Funkcjonowania Bibliotek Naukowych), w którym mogą brać udział

zainteresowane biblioteki naukowe. Dzięki wprowadzeniu swoich danych, w wielu rozbudowanych formularzach, wzbogaca się statystyki. Biblioteki otrzymują automatycznie obliczone wskaźniki, mogą przeglądać i analizować własne dane. Baza AFBN stanowi przydatne narzędzie do zarządzania, planowania, sporządzania sprawozdań i statystyk, a także pomaga przy planowaniu zmian i inwestycji.

Mgr Monika Kwaśniak (Książnica Pomorska w Szczecinie) wygłosiła referat pt. *Model systemu zarządzania jakością w sieci bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego a propozycje standardów pracy bibliotek publicznych*. Opowiedziała o tworzonych wytycznych dla poszczególnych typów bibliotek publicznych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Wytyczne te obejmują funkcje, zadania i wymagania wobec pracowników bibliotek gminnych i powiatowych wobec placówek gminnych oraz względem samych siebie. Obecnie w trakcie opracowywania są standardy dla biblioteki wojewódzkiej.

Ostatnim referatem dwudniowej konferencji było wystąpienie *Kryteria estetyczne w ocenie jakości systemów informacyjnych* autorstwa dr Małgorzaty

Janiak (Uniwersytet Jagielloński). Zauważono, że termin *piękno* nie występuje przy temacie oceny systemów informacyjnych. Zastępczo używane są sformułowania takie jak *estetyczny wygląd, piękno typograficzne, czy ładny układ graficzny*. Terminy używane w literaturze zazwyczaj pozostają w związku z logiką. Autorka stwierdziła, że w literaturze przedmiotu piękno nie odgrywa znaczącej roli w analizach systemów informacyjnych.

Na zakończenie konferencji zabrała głos prof. dr hab. E. Gondek, która zwróciła uwagę na wartość, jaką ze sobą niesie wymiana doświadczeń bibliotekarzy – praktyków i pracowników naukowych, co miało miejsce podczas Konferencji. Podziękowała też prelegentom oraz organizatorom, szczególnie prof. zw. dr hab. J. Malickiemu oraz dr Joannie Kamińskiej i dr Beacie Żołędowskiej-Król z Zakładu Bibliotekoznawstwa i Marketingu Książki Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, które w znaczącym stopniu przyczyniły się do organizacji Konferencji.

Redakcji „Szumu Informacyjnego” pozostaje pogratulować organizatorom udanej Konferencji, cieszącej się ogromnym zainteresowaniem.

dr Agnieszka Bajor (zdjęcia)
Dominika Paleczna (tekst)

Nowoczesny uniwersytet – nowoczesna biblioteka. Biblioteka Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie

Wprawdzie za granicą, a jednak tak blisko. Nasi zachodni sąsiedzi w 1991 r. we Frankfurcie powołali do życia Uniwersytet, w którym studiują przedstawiciele 75 krajów, a 33% ogółu żaków stanowią Polacy.

Jak wszyscy wiemy, wizytówką uczelni jest jej biblioteka. Biorąc pod uwagę to kryterium, na podstawie poniższych zdjęć wystawiamy Uniwersytetowi Viadrina we Frankfurcie ocenę bardzo dobrą z plusem.

